

Posudek oponenta diplomové práce

BC. ONDŘEJ NOVÁČEK: *Čínská Belt Road Initiative v Africe*

Téma čínské iniciativy (či strategie?) „Jeden pás, jedna cesta“ (BRI) a jeho dopadů na státy subsaharské Afriky považuji za velmi relevantní a bezpochyby dostatečně nosné pro sepsání kvalifikační práce, pročež jeho výběr hodnotím kladně. K předloženému zpracování pana Bc. Nováčka mám však jisté výhrady, které se pokusím stručně shrnout níže.

Autor si v úvodu své práce klade dvě výzkumné otázky:

- 1) „Je BRI ekonomickým konstruktem pro rozvoj mezinárodní spolupráce, jak tvrdí Čína, nebo geopolitickým nástrojem pro posílení čínského globálního strategického vlivu?“
- 2) „Přináší BRI skutečně prospěch zúčastněným africkým zemím, nebo slouží pouze ke zvýšení ekonomických výhod Číny?“

Jakkoliv k vítuji autorovu snahu položit si jasné výzkumné otázky, nemohu se v tomto případě zbavit dojmu, že nejsou stanovené vhodně. BRI totiž může být (alespoň dle mého názoru) jak nástrojem pro rozvoj mezinárodní spolupráce (tak to ostatně hodnotí i Světová banka), ale současně i nástrojem pro posílení čínského vlivu. A stejné lze v podstatě říci i u druhé otázky – BRI může africkým ekonomikám pomoci (např. výstavbou infrastruktury, energetiky atd.), současně však může i zvýšit ekonomické výhody Číny. Jestli jsou projekty BRI pro příjemce přínosné, či nikoliv, záleží do velké míry na afrických politicích samotných. Otázku aktérství tu vnímám jako velmi důležitou a nedostatečně pokrytou jak ve výzkumných otázkách, tak i v odpovědích na ně. Současně se domnívám, že na autorem stanovené otázky práce ani příliš odpovědět nemůže, neboť jsou stanovené příliš obecně a globálně, kdežto analýza se zaměřuje jen na tři africké země, které k tomu nejsou (z geopolitického hlediska) zásadní.

A tím se dostávám k zásadnímu problému, který v práci spatřuji, a tím je **naprostá absence jasně definované metody a smysluplné teoretické zakotvení práce**. Autor zcela rezignoval na jakýkoliv popis metody, jakou bude svoji analýzu provádět, což se hodně podepisuje i na její kvalitě a (ne)možnosti fundovaně odpovědět na výzkumné otázky. Ačkoliv autor opakovaně tvrdí, že je práce ukotvena v teorii realismu (v mezinárodních vztazích), ve

skutečnosti však s realismem v celé práci v podstatě nepracuje, neboť se zaměřuje na koncept „soft power“, který je výsostně liberální. Zmínky o teoretických konceptech tak působí jako zcela zbytečné roubování neodpovídajícího obsahu. To je patrné již z úvodu, kde se autor věnuje mimoběžným problémům místo toho, aby se v úvodu raději zmínil o něčem zcela zásadním, a to je stav zpracování dané problematiky v odborné literatuře.

Rovněž iritující jsou pro mě místy neaktuální statistické údaje a tvrzení, které se odkazují k situaci před pěti či dokonce 17 lety a autor je i tak označuje za „současné“, „stále přetrvávající“ apod. Rovněž zářející jsou pro mě některá autorova tvrzení, která nemají oporu v realitě – např. když o DRK (a Angole) hovoří jako o „demokratických“ (s. 42) nebo když o Angole hovoří nejprve jako o příkladné ekonomice, aby vzápětí konstatoval, že je to druhá nejméně diverzifikovaná ekonomika, která se po propadu cen ropy ocitla před bankrotem (s. 59) či jaksí zapomíná na fakt, že Etiopie a Libérie nebyly koloniemi (s. 26). Konečně by větší pozornost autor mohl věnovat i nadpisům jednotlivých (pod)kapitol, které takto příliš nesplňují svůj účel.

Rovněž po formální stránce má práce k dokonalosti daleko. Na jednu stranu kvituji, že je text čtivý, na vcelku dobré stylistické i gramatické úrovni, na stranu druhou ho srážejí zbytečné nešvary jako např. chybné psaní pomlček a spojovníků, překlepy, nejednotnost (např. (ne)oddělování tisíců mezerou, odkazování na zdroje v textu a současně i v poznámkách pod čarou či když v téže větě použije nejprve „miliardy amerických dolarů“ a poté „mld (sic!) USD“ (s. 61)). Rovněž za nevhodné považuji i zbytečné užívání anglických překladů pro čínské koncepty (zejm. „grand strategy“) či anglických názvů, pro které máme ustálené překlady (Arab spring, World Bank atd.).

Předkládaná práce Bc. Nováčka na mě působí poněkud rozporupně, jak je patrné z výše uvedeného. Autor v práci jistě prokázal orientaci v problému, schopnost argumentovat a sepsat vcelku čtivý a fundovaný text. Na stranou druhou kvalitu práce snižují nedostatky popsané výše. I přes ně však práci **navrhují k obhajobě**, do které přeji autorovi hodně sil!

V Českém Meziříčí 20. 8. 2023

Mgr. Jan Prouza, Ph.D.